N. 35.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 2. Maja V. S. ROKU 1806.

ROSSYA.

S. PETERSBURG V. S. 24 Kwietnia. J. J. M. uwiadomiony o bezprawiach zdarzaiących się przy przedawaniu z aukcyi maiątków za dług opisanych, rozkazał: I. Przy dokończeniu takowey przedaży żądać od kupiącego, ażeby za ztargowany przez niego maiątek zapłacił dziesiątą część summy ogólney, z obowiązkiem wniesienia reszty koniecznie za tydzień. 2. Chociaż ukazem r. 1799 w drugim punkcie pozwolono targ nowy czynić nazaiutrz po ostatnim targu; gdyby iednak nikt wyższey ceny nie dawał, a kupiący całey summy nie wniosł za tydzień, donieść trzeba tym, którzy do trzeciego targu wchodzili, ażeby stawali na dzień następuiący, ieśli zechcą; wtenczas dopiero kończy się przedaż, nie przeznaczaiąc targu nowego, z tym warunkiem, iż gdyby w ostatnim targu nie dostawało cokolwiek do summy dawaney od kupiącego, który umowy nie dotrzymał, ten niedostatek on dopełnić powinien, i z miasta wypuszczony być nie ma, aż zapłaci.

Skład towarów dawniey pozwolony Odessie, pozwala się teraz w Taganrogu i Teodozyi z tym warunkiem, ażeby Europeyskie towary zakazane, gdy będą do tych miast przywiezione na tranzyt do Anatolii i Lewantu, składane były w osobnych magazynach; powinnością zaś będzie Naczelnika miasta, ażeby te towary do kraiów Rossyiskich wchodzić nie mogły. Ażeby handel RP. 7 wysp ziednoczonych miał wszelką wygodę w portach Rossyiskich Czarnomorskich, rozkazano od win, oliwy, owoców na iey okrętach przywiezionych, brać cło mnieysze 10 procentami, niż bierze się od innych, byleby okazano zaświadczenie Konsulów Rossyiskich, albo rządu Jońskiego, że te towary prawdziwie pochodzą z wysp pomienionych.

Aktualny stanu konsyliarz Arseniew uwalnia się od obowiązku Prezydenta Ryskiey kommissyi rewizyiney; zastąpi mieysce iego stanu Konsyliarz Wengersheim. Generalny Adwokat RP. Jońskiey Reiberti, który Pełnomocnikowi Rossyiskiemu chętnie pomagał wypełnić rozmaite zlecenia, został konsyliarzem nadwornym. Ulga na lat 25 darowana Odessie r. 1802, dozwolona iest miastu Teodozyi.

J. J. M. uwiadomiony został, że w Kazańskiey Gubernii zdarzaią się mnogie bezprawia od różnych pieniaczów, wysłanych po oddaleniu od obowiązku z różnych Gubernii, którzy tam się zgromadzili, rozkazał: I. Wszystkim tym ludziom, których imiona w ukazie są wypisane, zabronić pisania prożb, i wdawania się do spraw, biorąc od nich podpisy, iż ieśliby przeciw temu zakazowi postąpili, będzie czyniono z niemi iako wzruszaiącemi spokoyność powszechną. 2. Dla ukrócenia pieni, która rozszerzyć się może w drugich Guberniach, stanowi się na zawsze, ażeby wszelkie prożby podawane sądom lub osobom na urzędach będącym, odtąd pisane były na stęplowanym papierze, z wyrażeniem na nich imion tego który układał i pisał; inaczey przyimowane i wysłuchane nie będą. 3. Jeżeli podane prożby uznane będą za pienne, ten który układał i pisał pociągnieni być maią do odpowiedzi według prawa 4. Senat niniejszy ukaz ma iak nayrychley ogłosić, i dostrzegać, ażeby w przeciągu 4 miesięcy zupełnie był wykonany.

IRKUTSK 22 lutego. W tych d. przybył do miasta naszego z Ugry nadzwyczayny poseł Graf Gołowkin. W Ugrze pierwszem nad granicą mieście Chińskiego państwa, Graf odprawił konferencyi kilka z Wanem, X. Mungalskim, i szwagrem Cesarza Chińskiego, na których traktowano o ceremoniał zachować się maiący w przyięciu do Pekina i odesłaniu poselstwa Rossyiskiego, iako o rzecz bardzo ważną, według dawnych zwyczaiów Chińskich. Gołowkin znayduiąc, iż przełożenia iemu uczynione nie zgadzaią się z dostoieństwem iego, i przeciwne są poprzednim przykładom, które za prawidło służyć miały; oświadczył Wanowi, iż nie może skłonić się do chęci iego, bez osobnego rozkazu od dworu Rossyiskiego, i prosił donieść o tém Chińskiemu Bołdychanowi, a legacyą odesłać do Rossyi. Pograniczni naczelnicy Ugry, Wan i Amban, wysłali kuryera do Pekinu; tymczasem przełożyli Posłowi żądania swoie z wielo ubytkami i przydatkami względem dawnieyszych. Lecz Graf nie sądził za rzez przyzwoitą skłonić się do ich chęci; czekaiąc przeto wzaiemnego porozumienia się dwóch dworów względem ceremoniału, poselstwo Rossyiskie powróciło do Kiachty, gdzie handel idzie dawnym zwyczaiem bardzo czynnie.

AUSTRYA.

WIEDEN 30 kwietnia. Przed kilko d. wyszły ztąd do Wurtzburga ekwipaże Arcy X. Ferdynanda brata Cesarskiego; zawczora ten pan opuścił naszą stolicę z Synem, 2 córkami, Ministrem Wolkstein, X. Rospigliosi, i całym dworem. Takwięc upadaią pogłoski, że Wurtzburg powrócić miał pod panowanie domu Bawarskiego przez nową zamianę. Francuzkie woysko do kraiu wprowadzone po oddaleniu się Austryackich, oddaliło się do brzegów Dunaiu w tenczas, gdy Braunau utwierdzać kazano.

Między wielo innnemi ofiarami na wsparcie prowincyi woyną zniszczonych, ta wspomnienia godna, którą uczynił obywatel bezimienny, przysyłaiąc kilka t. zł. ryń. na ręce Cesarza; i prosząc ażeby część rozdana była chorym żołnierzom, druga ludziom chorym stanu cywilnego w szpitalach, trzecią zostawił do wolnego szafunku Monarchy. Franciszek 2 w reskrypcie danym do Graffa Zichy pochwalił tę szczodrobliwość; summę zaś do swoiego szafunku zostawioną rozdać kazał ubogim, którzy w domach prywatnych leżą chorzy, w szpitalach mieysca nie znayduiąc, Królestwa Węgierskiego Magnaci, Duchowieństwo, Szlachta, mieszczanie, gromady, Comitaty, idąc za danym przykładem składaią bogate dary, których długie regestra rząd często ogłasza.

Graf Cobenzl, który przed ostatnią woyną posłował w Paryżu, podziękował za ten obowiązek; mieysce iego zastąpić ma G. kawaleryi Bellegarde. 3 regimenta woysk Węgierskich nie dawno wysłane do zaięcia Braunau, zastanowiły się w Austryi wyższey; nie ustąpili z twierdzy Francuzi, owszem pracować nie przestaią nad zmocnieniem oney, nie czyniąc do ustąpienia gotowości; żadna woysk dywizya nie zbliżyła się do granic naszych; wszystkie zachowuią się w stanowiskach iakeśmy niedawno opisali. Ciągnącey do Dalmacyi straż przednia do Goricyi wkroczyła.

W Ratisbonie ma być wkrótce obiawiono Seymowi; iakie odmiany nastąpią w składzie Rzeszy. Czeka niecierpliwie tego pisma publiczność Austryacka, ażeby wiedziała, ieśli ieszcze kray iaki będzie przyłączony do Wurtzburga, i iaka ma być rozległość dzierżaw Arcy X. W. Mistrza Krzyżackiego.

TURCYA.

BELGRAD 17 kwietnia. Donosiliśmy nieraz, że niedostatek żywności u nas i w oblężonym Sabaczu iest bardzo wielki. Jednak chociaż Serwianie zewsząd opasuią ściśle, głodu nie znamy, otwartą maiąc kommunika-

cyą z kraiem Węgierskim. Turcy i bogatsi obywatele udaią się tam często dla zakupienia zboża i bydła za pieniądze, których wiele schowanych mieli; ubożsi wiozą naczynia i sprzęt wszelki, na zadość uczynienie potrzebie pierwszey. Serwianie siły zbroyney nie maiąc na wodzie, przeszkodzić temu nie mogą, szturmem dobywać Belgrad nie dozwala słabość ich artylleryi; nawet w Sabacz podziśdzień wyłamu nie zrobili; garnizon uzbroiony rozpaczą, trzyma się upornie.

O Passwanie Oglou nowa dziś powieść. Już nie iest poymany od Chrześcian, lecz tylko być miał zwyciężony w polu, i nie przyięty do Widdinu; błąka się więc po okolicznych powiatach szukaiąc pomocy; zbiera zewsząd lud zbroyny, ażeby mógł powrócić do straconey stolicy, co z trudnością iemu przychodzi, dla niedostatku pieniędzy naybardziey, gdyż skarby niezmierne zostawił w ręku rozkoszanów; Ottomańscy zaś wodzowie nie dowierzaią dawnemu buntownikowi. Bulgarowie tymczasem porozumieli się, i w ścisły związek weszli z naczelnikiem Czerny, ofiaruiąc onemu wszelką pomoc, i wzaiemnie szukaiąc opieki iego. Lecz te wszystkie doniesienia kilkakroć powtarzane, wiary iuż u niektórych nie znayduią, zawsze upadłe wiadomościami poźnieyszemi.

To pewna, iż Serwianie wolnemi nie są od wszelkiey troskliwości; ciągle słysząc o pomnażaiącém się woysku Ottomanów, o przybywaniu nowych dywizyi z prowincyi Azyatyckich, o zaciągu Europeyskim, o wytkniętych i iuż napełnionych żołnierzem kilku obozach, mianowicie głównym pod Sophią, o usiłowaniu Baszy Jussufa, ażeby za pomocą Officyerów cudzoziemskich, lud swóy wyćwiczył sposobem Europeyskim, o stałém nakoniec przedsięwzięciu Selima 3, ażeby domowe rozruchy w państwach iego zupełnie były potłumione, co nieraz głośno oświadczył. Pod Nissą znayduie się straż przednia woysk iego; dotąd iednak nic nie przedsięwzieła.

Wie Czerny, że wodzowie Tureccy zamyślaią z kilku stron razem uderzyć na niego i nie lęka się pogróżek przygotowany na wszelkie przypadki. Zapał zaś tak iest powszechny u Serwianów, że młodzi i starzy, odbiegaiąc domów i roli, na pierwsze hasło wzniesione od rządu stawaią w obozach, walczyć gotowi w obronie nabytey udzielności. Ten lud pospolitém ruszeniem zebrany, nie ma wprawdzie postaci regularnego woyska; lecz z drugiey strony część większa Ottomańskich zastępów nie iest lepiey wyćwiczona i karna. Nie zbywa iednak Czernemu na regularnych półkach; ma ich kilka, które od początku rewolucyi ciągle pod bronią stały. Oręża, żywności, prochu, inney ammunicyi iest wielki dostatek; dział mniey nieco, niż potrzebuie liczba zbroynych tak wielka.

Wesołość panuie nie pospolita u Chrześcian. Powiadaią iż wkrótce zdarzy się przypadek, który całą woynę zakończy; więcey nie tłumaczą się o tey taiemnicy. Ogłoszona niedawno w Belgradzie przez Kusanzy Alego i Baszę, strzelaniem z armat wiadomość, o zbliżaiących się Turkom posiłkach, ucieszyła Muzułmanów dziś w Serwii uciśnionych; Serwianie nie zlękli się bynaymiey. Widać między niemi wielu Montenegrinów. Wszystkie przeyścia, drogi, wąwozy nadgraniczne mocno osadził Czerny, przez które nieprzyiaciel wtargnąć może.

Z Sabacz niedawno 600 Bośniaków uczyniło wycieczkę w zamiarze sprowadzenia żywności oblężonym potrzebney; ośmielił ich widok straży od Chrześcian rzadko rostawionych; lecz gdy oddalili się od miasta, Serwianie powstaią zewsząd nagle, opasuią nieprzyiaciół, wpędzaią na bagna, zkąd podobno goniec nawet klęski nie wyszedł. W Belgradzie Turcy nie przestaią rozbiiać wiele domów, które łatwy przystęp oblegaiącym dawały. Materyał przedaie się poddanym Austryackim do Semlina.

BRITANNIA W.

LONDYN 25 kwietnia. Graf Worońców Ambassador Rossyiski, u Króla i Królowey miał audyencyą pożegnania, wprowadzony prze Ministra Fox i Mistrza ceremonii Cottrell,

Korrespodencya Ministrów naszych z rządem Francuzkim codzienna iest prawie. Odebrane depesze z Paryża czytane bywaią na radzie gabinetowey, zkąd wkrótce dana odpowiedź, odsyła się do Lorda Keith flottą kommenderuiącego w ciaśninie z rozkazem, ażeby iak nayrychley do Calais odwieziona była. Statki Francuzkie pod flagą nawet białą do Angielskich portów zawiiać odtąd nie powinny; lecz gdy zbliżą się do brzegów szalupy nasze odbieraią depesze. Długośmy rozumieli, że, zamiana ieńców iest celem przewlokłey negocyacyi; dziś przekonani iesteśmy, że nieprzyiaciel podawał ugodliwe warunki. Jakie, taiemnica niedocieczona; słychać iednak, że Fox ma wkrótce donieść Parlamentowi, iż rząd Francuzki rzeczywiście wzywał Anglików do pokoiu, lecz takie podał propozycye, które w żaden sposob nie mogły być przyiętemi.

Amerykański okręt do portów naszych niedawno przybyły, pewną wiadomość przyniosł o iedney z nieprzyiacielskich eskadr. Powiada Kapitan, że znayduiąc się pod 15 gradusem szerokości, 13 długości widział flottę dość liczną; od którey odłączony okręt liniowy wkrótce do niego przyszedłszy, do Admirała iść kazał. Ten pytał się, ieśliby Amerykanie nie spotkali płynących flott Angielskich woiennych i kupieckich. O sobie zaś powiadał, iż d. 14 grudnia ruszył z Brestu z 18 okrętami lin. W kilka dni po zaczętey żegludze Francuzi rozdzielili się na 3 eskadry. Ta którą spotkał Amerykanin, składała się z okrętów: lin: Eole, Majestueux, Impetueux, Foudroyant, Veteran, Patriote, Castor od 74 armat, i fregaty Valenciennes od 44; kommendantem naywyższym był Adm. Willaumetz; pod którym służył Hieronim Buonaparte. Wtenczas Francuzi o mil naszych 130 tylko od wyspy S. Helene oddaleni byli. Niema więc wątpliwości, że płyną do przygórka dobrey nadziei, ztamtąd do Indyi wschodniey. Innych statków zbroynych ani przewozowych nie widział Amerykanin, i rozumie, że liniowe nawet nie maią żołnierza lądowego.

Uspokoieni w tey troskliwości Anglicy, czekaią niecierpliwie naypierwszych doniesień od południa Afryki i z Indyi wschodniey. Wiadomo, że Popham z portu Cap wysłał 3 okręta lin. do wyspy S. Helene dla ratowania okrętów kupieckich, którym Linois groził; wkrótce potém, d. 29 stycznia sam wyszedł pod żagle z 1 okrętem lin, 2 od 50 armat, kilko fregatami na spotkanie wodza Francuzkiego, ieśliby do Przygórka płynoł, nie wiedząc o bytności naszey. Z eskadrą więc Pophama pierwszą rozprawę w tych stronach mieć będą nieprzyiaciele. Ponieważ woyska lądowego nie maią w cale, albo mało podobno, o pozyskanie przygórka starać się nie mogą. Tu spoczynku nie znayduiąc, będą musieli udać się do wyspy Francuzkiey, gdzie iak wiadomo, niema portu wygodnego, w którymby okręta skołatane naprawić mogli.

Nie ma też Francya żadnego stanowiska w Indyi całey, wyiowszy Batawią; lecz w tém mieście bawiąc Europeyczykowie grob znaydować zwykli, dla niezdrowego powietrza. Waleczny Suffren pod czas Amerykańskiey woyny, nie potrafiłby nigdy utrzymać się w Indyi przez 3 lata, gdyby mu się nie powiodło zdobyć port Trinquemale na wyspie Ceylan; czego teraz trudno dokazać Adm. Willaumetz, gdy Anglicy pomienione mieysce nowemi twierdzami opatrzyli. Dawszy więc, że Popham, Trowbridge, Pellew nie spotkaią wodzów nieprzyiaskich Linois i Willaumetz, ci w mnieyszey będąc sile, bez portów i potęgi lądowey, wiele nam szkodzić nie mogą, pobudzić Xiążąt i narody Indyiskie do woyny, wesprzeć ich usiłowania żołnierzem Europeyskim; skończyłoby się wszystko podobno na poymaniu kilku statków kupieckich.

Doniesienie Amerykańskiego kapitana z innego względu godne iest uwagi. Mówili iemu Francuzi, że 18 okrętów lin. wyszło z Bresteńskiego portu. 7 Willaumetz prowadził na wschod; 5 pod Agm. Lessaigne w S. Domingo zniszczył Duckworth; nie doliczamy się ieszcze 6, które taiemną wyprawę przedsięwiąć musiały. Lecz i o tych iest z drugiey strony wiadomość. Kupiecki statek z Jamaiki do Leverpol przysłany doniosł rządowi, że podczas żeglugi swoiey spotkał okręt lin. Veteran należący do eskadry Adm. Duckworth. Powiedział kapitan, że nasz zwycięzca stanowszy w porcie Kingstown, słyszał, iż okrętów nieprzyiacielskich 6 postrzeżono w blizkości prowincyi Hiszpańskiey Caracas, w mieyscu La Guayara zwaném.

Niemieszkaiąc Duckworth rozkazuie wszystkim okrętom eskadry swoiey, które naymniey uszkodzone były w poprzedzaiącey bitwie, ażeby gotowały się do prędkiey żeglugi, nowey bitwy, i zwycięztwa; którego chcąc być pewnieyszym, postanowił uzbroić 2 statki Francuzom zabrane w S. Domingo. Lecz ponieważ ludu miał liczbę niepełną na eskadrze, uczynił odezwę do mieszkańców Jamaiki. Znalazło się natychmiast ochotników 1500, którzy z naywiększym zapałem służyć oyczyźnie przyrzekli. Tych więc zabrano i podzielono na wszystkie okręta. Podobną tey wiadomość inny okręt do portu Corck przyniosł; z tą tylko odmianą, że Francuzka eskadra nie w prowincyi lądowey Amerykańskiey Caracas, lecz w Laguira na brzegach wyspy Cuby widzianą być miała. Cokolwiek iest, Duckworth przygotowawszy 9 okrętów lin. wychodził pod żagle nieprzyiaciela szukaiąc.

Po śmierci Pitta, Castlereagh Minister oświadczył izbie niższey, że Król uwieczniaiąc pamiątkę nieśmiertelną dzieł walecznych Nelsona, postanowił kupić za 200 t. FS. dobra ziemskie, i darować wiecznemi czasy dziedzicom imienia bohatyrskiego. Jeżeli bowiem za Anny Królowey Parlament kosztem publicznym wystawiony pałac ofiarował X. Marlborough; czemuż Anglicy równie wspaniałemi być nie maią dla rycerza dni naszych, który zwycięztwem w Abukir i Trafalgar odniesionėm, odnowił pamięć wygranych pod Hochstet i Ramilies, umieraiąc chwalebną śmiercią. Nowi Ministrowie postanowili wkrótce do skutku przyprowadzić zamysł poprzedników swoich; za summę 200 t. FS. lub większą gdy każe potrzeba, maią być kupione dobra ziemskie, i z przywiązanym do nich tytułem Xiążęcym ofiarowane bratu Admirała, dzisieyszemu Graffowi Nelson.

W izbie niższey Reprezentant Garlies przypomniał Ministrom, że gdy rzecz była w Parlamencie o nadgrodę przeznaczoną Adm. Duckworth za bitwę wygraną w S. Domingo, domagali się niektórzy, ażeby Król raczył mieć wzgląd równy dla G. Baird i Kap. Popham zwycięzców osady ważney Przygórka Batawskiego, którey dzierżawa korzyści nieźliczone handlowi Angielskiemu obiecuie. Ministrowie przez usta Kanclerza Petty wtenczas oświadczyli, że osada nie iest podbitą zupełnie; dziś gdy się to stało, niech sprawią, ażeby Król dla zwycięzców sprawiedliwym, iak dla innych był wspaniałym. Tymczasem zaś imieniem Parlamentu ma być do nich przesłane dziękczynne i pochwalne pismo. Odpowiedział krótko Windham, że Parlament sprawiedliwym być powinien, i dzieła oyczyźnie pożyteczne nadgradzać. Lecz skarbem opinii bacznie szafować trzeba. Ważne iest dla narodu podbicie przygórka; lecz to dzieło nie nautrudnieysze było, i nie takie, któreby zasługiwało, iak inne zwycięztwa zawołane, na publiczną od całey izby pochwałę i podziękowanie.

D. 20 Fox w izbie niższey, Grenville u Parów czytali pismo Królewskie, w którém doniosł Monarcha, że gdy rząd Pruski nie tylko zagarnoł dzierżawy domu Hannowerskiego dziedziczne w Niemczech, aleteż zamknoł własne i cudze porty; Jerzy 3 maiąc wzgląd na obelgę sobie wyrządzoną, i krzywdę całego narodu, odpowiadaiąc na ten postępek nieprzyiacielski, rozkazał wszystkie statki Pruskie w portach swoich będące, ze wszelką własnością zatrzymać, inne zabierać. Pisma tego treść poźniey umieściemy.

Słychać, że liczba zatrzymanych i poymanych statków Pruskich, albotéż pod Pruską flagą żegluiących, do 700 wyniesie. Zysk wielości onych nie odpowiada; gdyż wiadomo, że z portów Pruskich rzadko wychodzi, zwłaszcza do portów naszych, okręt, któregoby ładunek wprzód na mieyscu zapłacony nie był. To samo rozumieć trzeba o statkach przeznaczonych do Hollandyi, Francyi, Hiszpanii, Włoch, Portugalii, innych kraiów. Szkoda zatém Prusaków będzie niewielka; zysk nasz naywiększy na tych, które iść miały do nieprzyiacielskich portów. Dawno widzieli i narzekali kupcy Angielscy, że Batawowie, Francuzi, Hiszpani własnych okrętów na morze posyłać nie śmieiąc, pod flagą Pruską handel zyskowny prowadzili, sprowadzaiąc z kraiów dalszych potrzebne produkta, i tymże sposobem przedaiąc własne bez żadnego niebezpieczeństwa i przypadku.

Po przeczytaniu pisma Królewskiego nastąpiło czytanie korrespondencyi Ministeryalney z obu stron; noty podane od Barona Hardenberg Posłowi Jackson, od Foxa posłowi Jacobi, patenta Króla Pruskiego względem zajęcia Hannoweru woiennym obyczaiem; i drugie względem wiecznego onych wcielenia do Pruskiey Monarchii, w zamianę za Anspach, Neufchatel, Cliwią Francuzom odstąpione. Po doyrzałém rozstrząśnieniu wszystkich okoliczności; Parowie i Reprezentanci, Ministrom przychylni i Oppozycya, iednomyślnie pochwaliwszy środki od rządu przedsięwzięte, napisali odezwę do Króla, w którey dziękuiąc za kommunikacyą pism i wiadomości wspomnianych, oświadczaiąc że narod Angielski wszystko czynić i łożyć iest gotow na obronę honoru korony, dzierżaw oycystych Króla, handlu i żeglugi swoiey. Tych wszystkich pism treść poźniey dana będzie.

Adm. Russel po długiém i nieczynném krążeniu przy Batawskich brzegach do portu Yarmouth eskadrę odprowadził. Wiemy od Officyerów, że iak w Boulogne Francuzi, tak w Texel, Helvoetsluys, innych mieyscach Batawowie nagłe przygotowania czynią do Angielskiey, iak znowu mówią, wyprawy, którą nieprzyiaciel ma przedsięwziąć w tym szczególnie przypadku, ieżeli zaczęte i dotąd trwaiące taiemne negocyacye nie przyniosą pokoiu. Nie w tym iednak stanie flottyllę Francuzką, eskadry Batawskie widzieli żeglarze Angielscy, ażeby pierwsza lub drugie rychło na morzu pokazać się mogły. Słychać przeto, że Russel który nie poszedł do Sundu, iak głoszono, wkrótce uda się na morze Baltyckie, i znaczny posiłek w okrętach woiennych i lądowym żołnierzu zaprowadzi Królowi Szwedzkiemu, o którego zatargach z Berlińskim dworem wiadomość odbieramy.

Nie skończyła się ieszcze sprawa Ministra Melville; ieszcze nie oporządzona wielka sala w Westmunsterze, gdzie obwinionego sądzić uroczyście maią Parowie; tymczasem gotuie się widok nowy dla narodu; Reprezentant Paul oświadczył w izbie niższey, iż za kilka dni ma oskarżyć Lorda Wellesley, dowodząc mnogie bezprawia które popełnił, piastuiąc dostoyność Wielkorządcy Indyiskich osad.

Na morze północne i Baltyckie flott kupieckich nie wysyłamy teraz bez mocney straży okrętów woiennych. Prezydent Admiralicyi Lorda Howick, dawniey Grey, wyznaczył Officyerów i fregaty, które zamykać maią rzeki Ems, Weser, Elbę, Trave, i wszystkie porty wyrokiem Królewskim obięte.

W mieście Cap rząd nasz postanowił założyć, i utrzymać statecznie, nie tylko znaczną eskadrę i woysko, aleteż wielkie magazyny i zbroiownie dla woysk morskich i lądowych, które znayduią się w Indyi wschodniey, dokąd łatwiey i prędzey w potrzebie mogą być przewiezione, niżeli z portów Europeyskich. Gubernatorem tak ważney osady iest wyznaczony Hippisley, kommendantem G. Baird.

Na eskadrze Francuzkiey, którąśmy w S. Domingo zniszczyli, znaydował się i poymany został ieden z naczelników buntu Irlandzkiego, Smith, i do Portsomouth na sąd i karę będzie odesłany.

G. Craigh naywyższy kommendant woysk Angielskich w Malcie i Sycylii zachorował. Admiralicya wychodzić nayrychley kazała pod żagle okrętom niosącym 6 regimentów pieszych, 3 konne do Messiny. Woysko według odgłosu przeznaczone do Szwecyi ma zostawać pod naczelnictwem Lorda Catchart, który niedawno powrócił z Niemieckiey wyprawy. Kilku GG. Armii Elektorsko Hannowerskiey, widząc odmianę rządu w oyczyznie swoiey, podziękowało za służbę.

Za przybyciem do portu Morlaix Adm. Villeneuve na słowo uwolnionego, rząd Francuzki dać miał Lordowi Elgin pozwolenie dawno żądane, ażeby odiechał także na słowo do oyczyzny. Rozumieią niektórzy, że czas iest niedaleki, w którym nieprzyiaciel podobnym sposobem dopuści wszystkim Anglikom na początku woyny zatrzymanym, odwiedzić dom swóy i familią.

O eskadrach Admirałów Strachan i Warren dotąd Admiralicya żadney wiadomości nie ma; gdyby się znaydowali w Jndyi zachodniey, dawnobyśmy o iedney i drugiey słyszeli. Ztąd wniosek, że obie płyną do Azyatyck ch

dzierżaw. W szczególności zaś utrzymuią niektórzy, że Strachan postrzegłszy Adm. Willaumetz blizko wysp Canaryiskich, postanowił ścigać do wyspy S. Heleny.

Lisbońskie listy znać daią, że dwór Madrycki zabronił odtąd Portugalskim okrętom zawiiać do portów Vigo, Corunna, Ferrol; Przyczynę łatwo zgadywamy; w tych mieyscach Hiszpani równie iak w Cadix i Carthagenie, nowe i stare, mnieysze i większe okręta uzbraiać pilnie zaczeli przeciw Anglikom; o których stanie, liczbie, czasie wyiścia pod żagle ażebyśmy wiedzieć nie mogli przez przychylnych nam Portugalczyków, ostrożność rząd zalecił.

Półkownik Burr, były Wice Prezydent Amerykańskich stanów, wkrótce tu iest spodziewany, dla pogodzenia sporów z RPtą wynikłych. Donoszą z New York, że rząd Hiszpański skargę zaniosł do Prezydenta Jefferson, o dozwolone G. Miranda uzbroienie wielu statków, z któremi ten człowiek niespokoyny zamyśla uderzyć na wyspę Cuba, lub inne dzierżawy Króla Katolickiego, swoiém czyli Amerykanów imieniem, niewiadomo, Słysząc o tém Hiszpański Gubernator Cuby uczynił potrzebne kroki do odparcia napaści.

D. 20 wyszło z gabinetu uroczyste oświadczenie Jerzego 3 przeciw gwałtownemu zaięciu Elektoratu Hannowerskiego woyskiem Pruskiem; to pismo do Europeyskich dworów i Seymu Rzeskiego w Ratisbonie przesłane, podpisał Minister Elektorski Graf Munster. Jak tylko wiadomość przyszła o zamknięciu rzek i portów przez Fryderyka 3, natychmiast cena chleba i zboża w stolicy Londynie i całey Anglii podwyższyła się bardzo znacznie.

Do izby niższey wniesiono proiekt powiększenia żołdu morskim Officyerom. Od flotty Lorda S. Vincent zamykaiącey port Bresteński, ma być odłączona eskarda 7 okrętów lin. którą Adm. Harvey poprowadzi na taiemną wyprawę. Nie sam tylko Lord Elgin, aleteż Lord Yarmouth i Półkownik; Abercromby od rządu Francuzkiego pozwolenie otrzymali odwiedzić progi oyczyste.

W izbie niższey Reprezentant Perciyal głośno przyganił Ministrowi Windham, że przez nowy proiekt obrony powszechney Królestwa, zostawuie ledwie 200 t. ochotników, 300 t. im równych, iuż dobrze wyćwiczonych przez lat kilka, odsyła do domów i rozwiązuie bez nadgrody, po tak wielkim nakładzie poniesionym od skarbu i obywatelów prywatnych no oporządzenie i uzbroienie onych. Usprawiedliwiał Fox kollegę; i oświadczył, że powracaiącym do zabaw wieyskich ochotnikom otwarte rząd pole zostawił do zasługi, ieśliby oyczyzna zagrożona była nieprzyiacielskim naiazdem.

W teyże izbie Reprezentant Rose przekładał, że Parlament doyrzale zastanowić się powinien nad stanem handlu w Indyi zachodniey. Do cukrowych osad Angielskich Amerykanie posyłaią corocznie blizko tysiąc okrętów kupieckich, które maią 110 t. beczek ładunku, blizko 10 t. maytków. Czyliby więc nie lepiey, gdybyśmy Anglicy sami ten handel prowadzili; zachowuiąc ściśle akt nawigacyi za Cromwella pisany. Tym sposobem żegluga nasza potrzebowałaby więcey, niż potrzebuie teraz 100 t. beczek ładunku, zatrudniaiąc naymniey 10 t. maytków kraiowych, zwłaszcza gdy handel w Europeyskich portach coraz bardziey od nieprzyiaciela iest zciśniony, i odbyt produktów Angielskich coraz mnieyszy. Odpowiedziano; że Brytańnia W. nie ma dość w kraiu chleba na własną potrzebę; iakżeby wyżywić mogła osady cukrowe? Żywność z Europy posłana do nowego świata, będzie zbyt drogą dla mieszkańców, którym wszystko taniey Amerykanie dostarczą. Oddalilibyśmy przez to na zawsze od nas RP. a przynaymniey 15 t. Murzynów corok z głodu umierać będzie

Katolicy Irlandzcy przez naczelników swoich, którzy są w Dublinie zgromadzeni, podali pismo Wice Królowi X. Bedford. Powinszowawszy w naytkliwszych wyrazach oyczyźnie, że tak dostoynego obywatela widzi na wysokim stopniu, zwracaią myśl ku sobie samym, spodziewaiąc się, że pod rządem dzisieyszym oświeceni prawodawcy weyrzą kiedyżkolwiek litościwie na ucisk mnogiego ludu, oddadzą mu bezstronną sprawiedliwość, przywrócą utracone swobody, nadadzą nowe, któreby katolików podnosząc do stanu obywatelskiego, zapaliły w nich ochotę, maiątek i życie nieść w ofierze na obronę powszechney oyczyzny, z nią razem wynieść się lub upaść. Mówić nie trzeba, że Wice Król łaskawie odpowiedział, nic iednak nie obiecuiąc wyraźnie, gdyż wie naylepiey, że Ministrowie nowi nie chcą do dzieła ważnego przystępować, wprzód niżeli wyrozumieią sposob myślenia dzisieyszych Anglików, sprostuią ich opinie, przygotuią do odmian umysły ieszcze dotąd uprzedzone w znaczney części.

Z portów Batawskich dość często przychodzą statki, odprowadzaiąc ieńców naszych, burzą morską na ich brzegi wyrzuconych, lub innym sposobem poymanych; z tym narodem i Hispańskim żadney trudności niema; zamianę dawno umówiono.

Słychać, że Windham i drudzy Ministrowie, usłyszawszy w Parlamencie czynione uwagi nad wiadomym proiektem powszechney obrony, gotowi są odstąpić onego po części, przyimuiąc odmiany i poprawy czynione od przeciwney strony. Teraz zaś rząd zatrudnia się zmnieyszeniem regimentów konnych, pomnożeniem pieszych, iak radzili dawno wodzowie doświadczeni. Kommissya woyskowa, która ma dopomagać X. d' Yorck w sprawowaniu ważnego urzędu naywyższego kommendanta potęgi lądowey, wkrótce ma być wyznaczona.

Rząd ieszcze nie wybrał Wielkorządcy osad wschodnio Indyiskich. Mówiono, że następcą Margrabiego Cornwallis miał zostać Barlow; wkrótce potém ten stopień dawano Lordowi Lauderdale; dziś głoszą, że Fox ten urząd chce poruczyć synowcowi swoiemu Lordowi Holland. Iṅni przydaią, że Minister postanowił odmienić zupełnie rząd w kraiach wschodnich dzisieyszy, zwrót czyniąc do swoiego proiektu, który r. 1783 pochwalony w izbie niższey, od Parów odrzucony, stał się przyczyną upadku Foxa i przyiacioł iego. Widzą Anglicy dziś konieczną potrzebę wytępienia zagęszczonych w Indyi bezprawiów, wprowadzenia w wydatkach oszczędności. Na mieyscu odwołanego do oyczyzny G. Lake, Moore być ma wyznaczony kommendantem w Madras, i wodzem oraz naywyższym potęgi lądowey; Popham całey flotty.

Dziś Admiralicya pewną wiadomość odebrała, że Adm. Warren d. 8 Marca był widziany z eskadrą swoią pod 29 gradusem szerokości półnecney, 26 długości zachodniey; Strachan zaś za Canaryiskie wyspy nie poszedł.

RZESZA NIEMIECKA.

FRANKFORT 22 kwietnia. Nic nam z kontrybucyi 4 mill. fr. narzuconey nie odpuścił rząd Francuzki; dziś miasto smutną ma postać z gotowizny wyniszczone. Spodziewaliśmy się stratę w części przynaymniey nadgrodzić zyskownym iarmarkiem. Zawodne nadzieie: dla obecności woysk obcych mało kupców mieliśmy, towarów wszelkich niewiele, Angielskich nic zgoła. Augereau u nas bawi; o rychłym powrócie iego na brzeg lewy Renu nie słychać; Lefevre ztamtąd przybywszy niedawno, napełnił żołnierzem kray Darmstadzki, Loewenstein, Leiningen, Erbach. Liczba tego woyska pomnożyć się ieszcze miała nowem, które wysłano z Huningue; ta przecie dywizya w drodze rozkaz odebrała powrócić na dawne stanowisko. Jeńce Austryaccy odesłani do Niemiec, nie otrzymali ieszcze pozwolenia pośpieszać do oyczyzny, raz zastanowieni dla zaszłych trudności. Każdemu z Wiednia przysłano po 30 złot. ryń. na odprawienie długiey podróży.

BATAWSKA. RP.

HAGA 29 kwietnia. Cały narod czeka troskliwie pierwszych doniesień z Paryża, dotąd z pewnością nie wiedząc, iakie tam poselstwo zanieśli od RP deputowani. Jednym lub drugim sposobem spodziewamy się wkrótce odmiany. Liczba woysk Francuzkich codziennie pomnaża się w kraiu; kilku wodzów nowych przybyło do stolicy; regimenta obce i kraiowe do obozu pod Zeyst zciągaią; słychać, że wyprawa do Angielskich brzegów ma być przedsięwzięta; iṅni rozumieią, że tego zamysłu uskutecznienie, pokóy uprzedzić może.

w WILNIE w DRUKARNI XX. PIAROW ROKU 1806 DNIA 2 MAIA SRODA